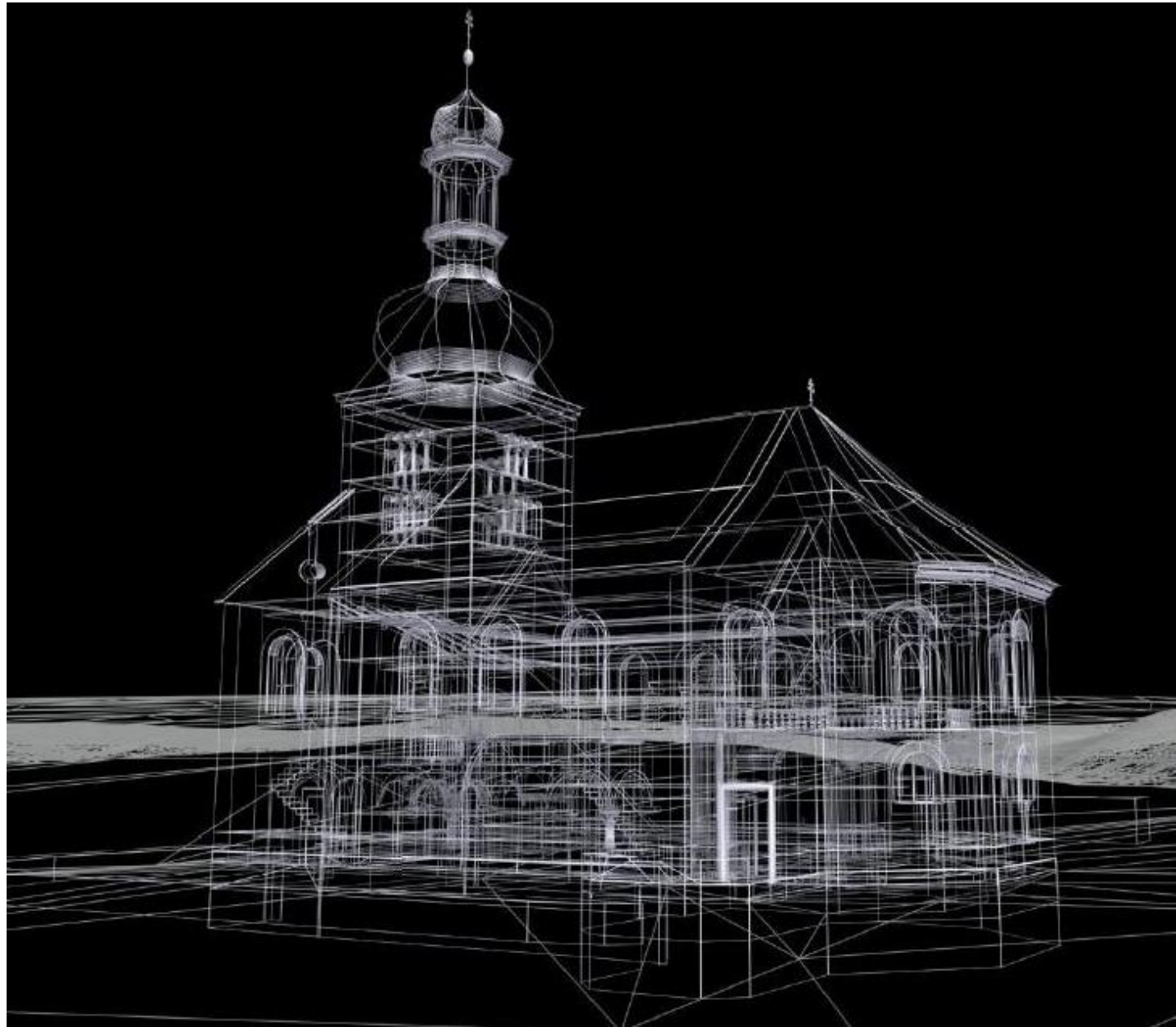

SVOJŠÍN

Cesta architektů – cesta historiků architektury - architektů
k porozumění stavebnímu dílu a její specifický přínos

Věnováno předchůdcům

Ing. arch. M. Falta

Ti, kdož se podíleli
Na výzkumu

Mgr. M. Čechura,
Západočeské muzeum v Plzni

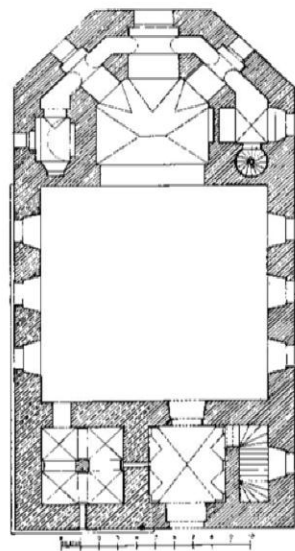
Mgr. K.
Nováček, PhD.
Západočeská
Univerzita
v Plzni

Mgr. M.
Kovář
NPÚ v Praze

h o d i n y, intarsované skříně barokní, tapety kožené, s mythologickými výjevy (ku př. Upoutaný Prometheus) a papírové čínské, z XVIII. stol.

Galerie portrátů, počtem 70 maleb ze XVII. a XVIII. století, a několik jiných obrazů: dvě barokní krajiny s ideálními architekturami, genrový obraz ze života vojenského, Mladý Achilles a Telemach atd.

Obr. 197. Svobojín. Kostel sv. Petra a Pavla. Půdorys (bez hroby).

na všech stranách prolomena řada čtyř polokruhových okének*), 1,70 m vys. a 0,30 m šir., se skosenými náběžníky, původně krychlovými hlavicemi zaoblených rohů a s dřívky sůžnými na krychlové shora zaoblené patce a s oblounem na krčku (obr. 199.). Nad okny ještě část původního zdiva, okapní římsa barokní.

Zdivo uvnitř věže 1,38 m silné. Na východě vede z lodi polokruhem sklenutý vchod, 2,27 m vys. a 0,80 m šir., do přízemní čtvercové místnosti o straně 4,10 m dlouhé, sklenuté do polokruhových pásů 0,40 m širokých, čtyřmi křížovými klenbami bez žebí (nyní s omítkou); pod pásy na

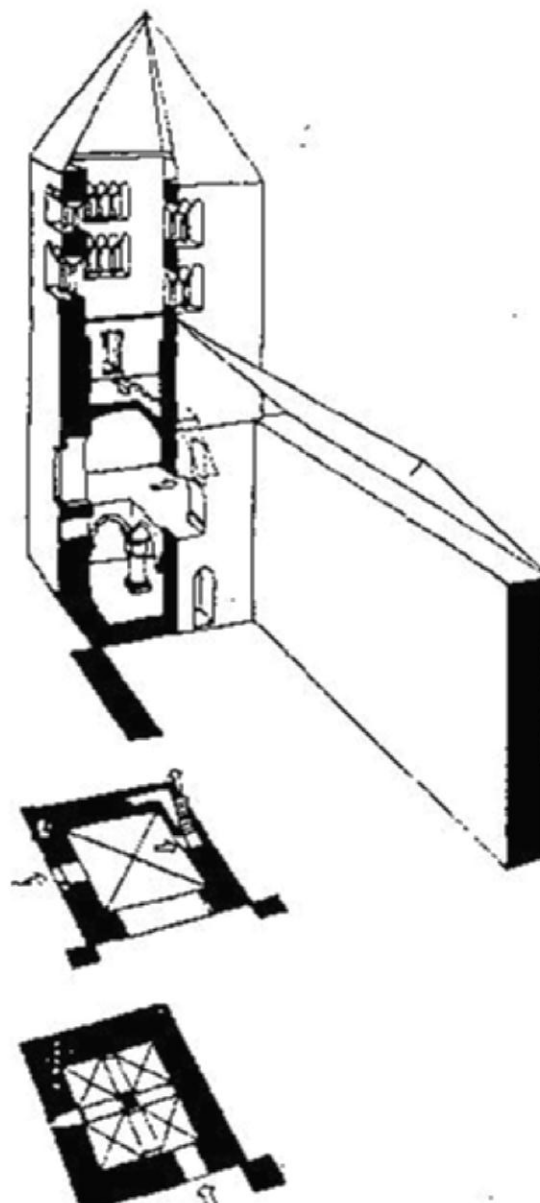
*) Pro nebezpečný stav zdiva zazděna některá okénka nebo vyzdén dělicí pilířek z cihel a sloupek románský postaven na lici stranu.

KOSTEL SV. PETRA A PAVLA

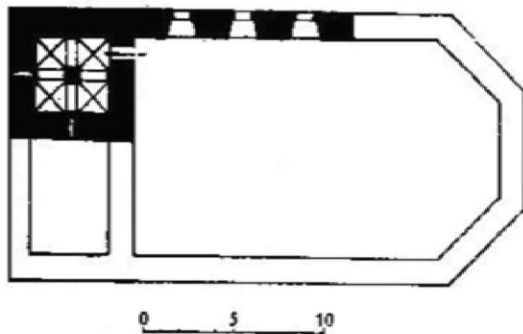
(děkanský) byl již ve XIV. století (1355) farním. Vedle něho byla tu kaple sv. Mikuláše. Původní románská budova, z níž zbyla věž, přestavěna v XVII. století úplně; snad jen severní zeď lodi ponechána. Z novějších přístavků jest chodba z oratoře do zámku, z pol. XVIII. stol., a hrobka rodiny Juncker-Bigatto z 2. pol. XIX. století. Původní hřbitov, kolem se rozkládající, zrušen a zbořena též branka s částí zdi ohradní, s pseudogot. nástavcem (viz ill. v Čechách IX., 87).

Barokní, orientovaná jednolodní budova, krytá taškovou valbou, s románskou věží v západním průčelí a hrobkou vedle ní (obr. 197.). Na stěnách liseny, kolem polokruhových oken chambrany.

Západní průčelí (obr. 198.) zabírá z velké části věž hranolová, na čtverci o straně 6,95 m dl. založená, zděná hladce z pískovcových kvádrů, bez římsy, o 4 patrech a krytá šindelovou cibulí s lucernou a bání s křížem. Sokl skosený; v nižších patrech střílny polokruhem sklenuté, 0,16 m šir. a 0,40 m vys., ve 3. a 4. patře

Svojšín, kostel sv. Petra a Pavla.

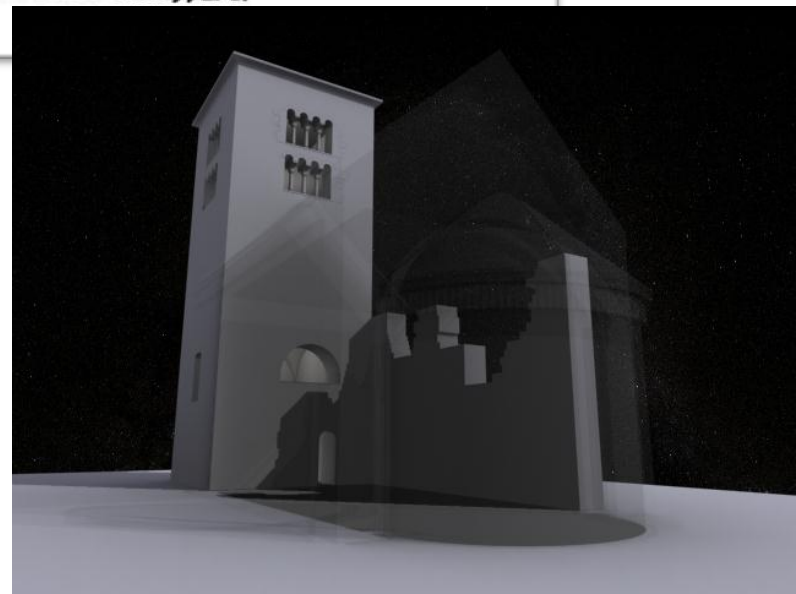
žovými klenbami dělenými pásem na střední sloup. Pásky spočívají na konzolách desky s podloženým prutem. Sloup má nízkou patku s drápky, válcový lehce s dřívím s kubickou hlavicí. Patro věže sklenuté při barokní úpravě se otvírá (s trnožem) do lodi; původně bylo přístupné portálem v jižní zdi. Odtud ved schodiště v síle zdi do dalších pater věže a další schodiště v severní stěně do lodi. R. 1177 (CDB I, č. 279) *Benada de Suaysin*.

V pamětní knize z roku 1836 (str. 9) se uvádí „*dass im Jahre 1156 in Schweiss Kirche ... bestandem hat*“.

Věž byla vždy označována jako románská, Mencl ji kladl do doby kolem roku její podobnost s kostelem sv. Jiljí v Milevsku, později do posledního dvacetiletí 11. a její sloh označil za štaufský. Naposled uvedl, že kostel byl vybudován těsně před kolem roku 1200 některým členem rodiny, pěstujícím styky s klášteřem v Kladně.

Podle stavební techniky a podoby jednotlivých stavebních článků lze kostel z okruhu staveb navazujících na palácovou kapli v Chebu (především její dolní část) celá kaple i s hradem byla patrně již roku 1188 hotova (začatá snad před rokem možno stavbu původního kostela — jak naznačuje i zmínka o Benedovi — položit třetí nebo počátku čtvrté čtvrtiny 12. století. Byl tribunovou stavbou s ojedinělým v řešením prostoru pod tribunou.

VOCÉL, J. E.: *Kostely*, 118d. — *Soupis památek XXX*, 266d. — MENCL, V.: *Románská architektura*, 24. — MENCL, V.: *Počátky*, 134. — MENCL, V.: *Panské tribuny*, 29d.

A. Merhautová, Raně středověká architektura v Čechách, 1971

PŘÍSPĚVEK K POZNÁNÍ ROMÁNSKÝCH STAVEBNÍCH POSTUPŮ

Budatelský zámek v románském architektonickém slohu soustředil převážně na její složky historické a umělecké. Stávající stavba byla vytvořena v období, kdy se v architektuře jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání.

Především vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání.

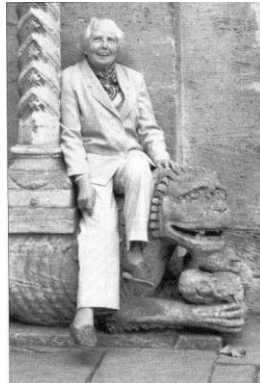
Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání.

Velké tažení FAČUT

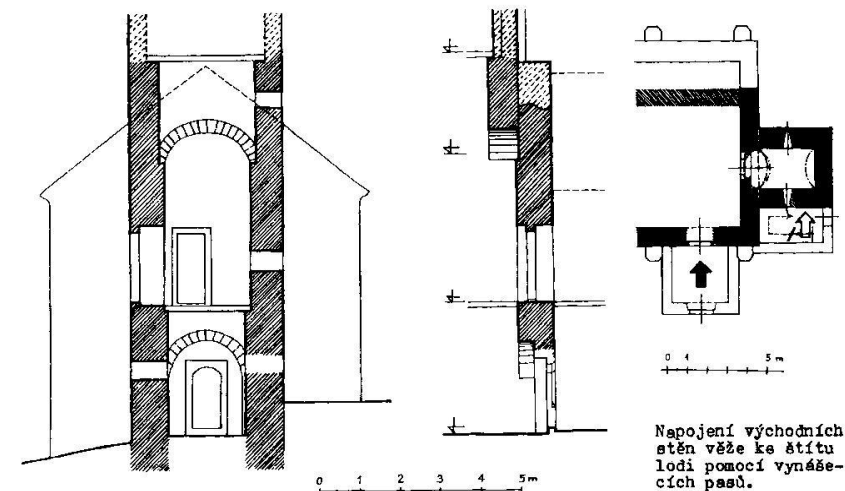
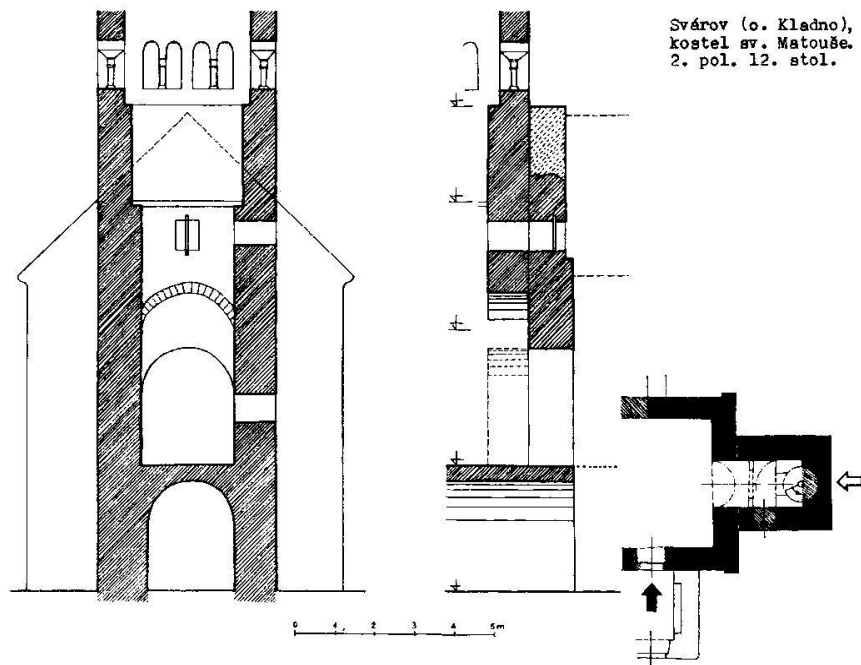

Specifické cesty poznávání stavebního díla

M. Radová
J. Škabrda
T. Dittrich

ROMÁNSKÉ STAVBY Z OKRUHU KLADRUBSKÉHO KLÁŠTERA

První částí článku je věnována výstavbě kláštera v kladrubské kotlině. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první kroky k poznání románských stavebních postupů, je třeba se zaměřit na jejich poznání.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta architektury

Románské stavitelství

doc. Ing. arch. Milada Radová, CSc.

Ing. arch. Jiří Škabrada, CSc.

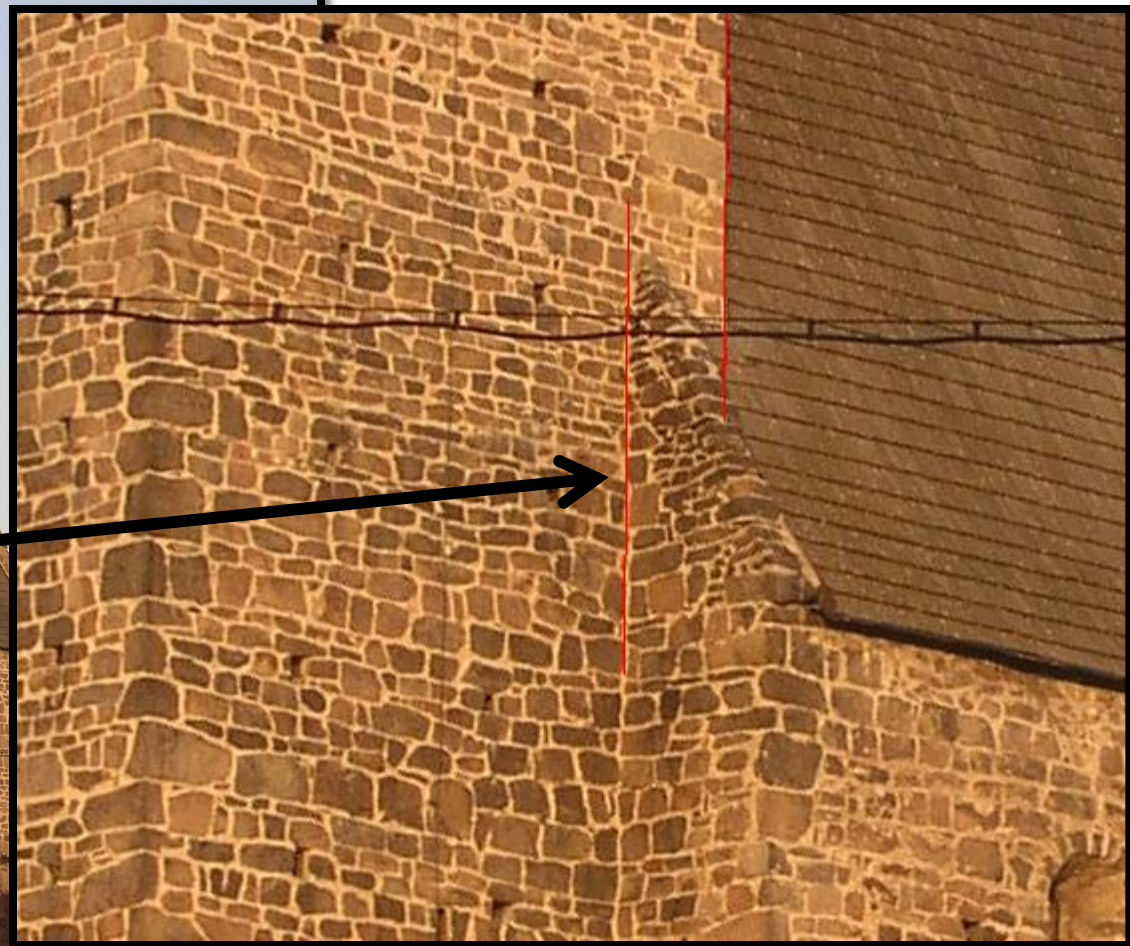
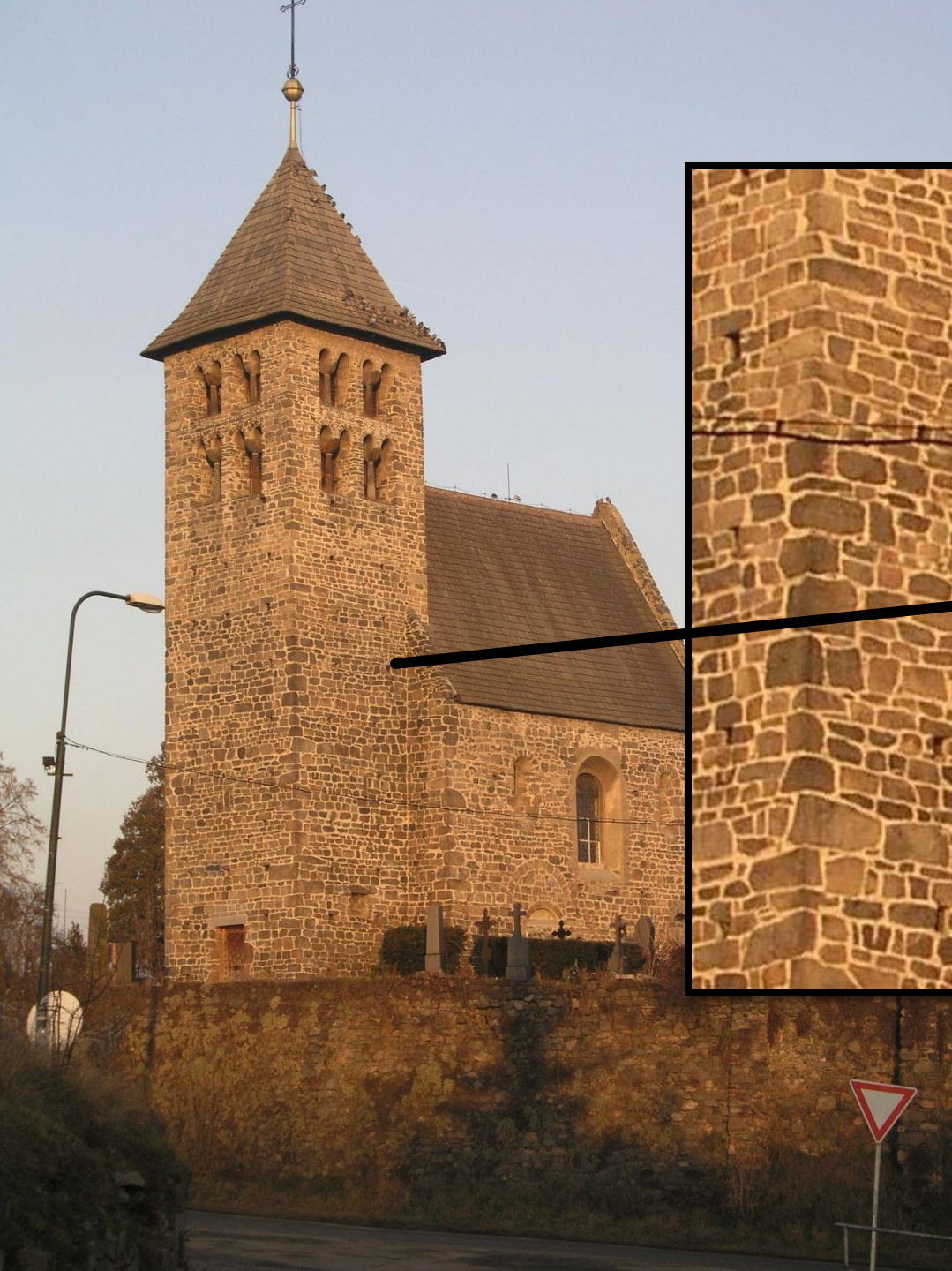

Ediční středisko ČVUT, Praha 6, Žitná 4

Vztah věže a lodi kostela

Bernartice u Písku

Východní strana věže
postavena na již dokončený
západní štít lodi

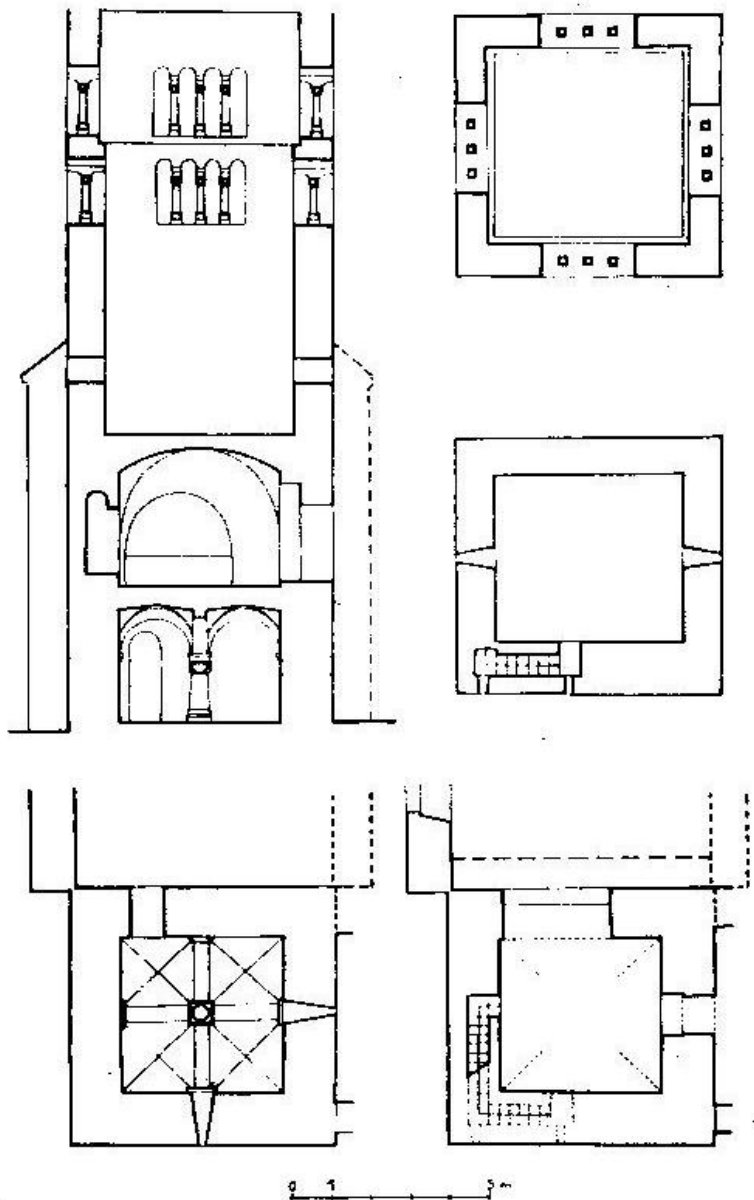

Stav poznání k roku 1976

K. Benešovská: deset století architektury, 199

vě ze Svojšína
rodu, který poz-
h románského
í přestavbě do-
zed' lodí a mo-
odní stěně zú-
Přízemí věže,
tem, je sklenu-
z žeber s pásy
stopy po šalo-
atická patka
zdívo z velkých
mánského sio-
raji klášterem

di půlkruhovým
enbou bez že-

ber, bylo vyhrazeno panské tribuně. Portálek
v jižní zdi ji patrně přes můstek spojoval přímo
s panským obydlím. Schodištěm v síle zdi se
stoupalo do druhého patra věže, osvětleného
dvěma střílnovými okénky, třetí a čtvrté po-
schodí s trámovými stropy se otevírají čtyřdí-
lnými sdruženými okny. Věž sloužila v době ne-
bezpečí jako útočiště.

Architekt neznámý

Stavebník páni ze Svojšína

Místo Svojšín (Tachov)

